

KVINNORNAS TIDNING

3 September 1922.

N:o 36. 2:dra årg.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
sista sidan 20 öre pr mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje Söndag.

Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: Vallgatan 27, Göteborg. Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6: — 1/2 år Kr. 3:75.
Lösnummer 15 öre.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1922

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Utländskronika i sammandrag. "Nordens fransmän". Av H-t H-n. "Hvi slår du mig?" Av Frigga Carlberg.
Vad HAN ger.
Det ekonomiska medborgarsvaret. Av Dr Gul Petri.
Människan och djuren. Ett förslag till en dagshändelse.
Det kvinnliga offret.
Två huvudstäder.
Förbudsmörötningen.
Teaterspalten. Lorensbergsteaterns premier.
Lena. Novell av -tz.
M. M.

Utländskronika i sammandrag.

Inga särskilt stora utrikespolitiska händelser hava inträffat under den gångna veckan. Kanhända bakom kulisserna, men i så fall bevaras de ännu som hemligheter för världen. Vad som tilldragit sig är känt kan i korthet summeras ihop så här:

Det franska hotet om tvångsätgärder mot Tyskland för dess tredska (läs oförmåga!) att icke fullgöra sina skadeståndsbetalningar har ännu icke bringats till verkställighet. Blotta möjligheten därav kom den tyska valutan att göra ett svindlande fall; en dag kunde man köpa 100 tyska mark för 19 svenska öre! Nya meddelanden om fortsatta underhandlingar mellan tyska regeringen och skadeståndskommisionen på basis av förslag, framlagda av bl. a. Stinnes, samt om möjligheten av ett betalningsansänd till Tyskland har kommit den tyska valutan att visa stigande tendens ehuru visserligen en mycket svag och vacklande sådan.

Bland Europas nödlidande nationer intager väl Österrike platsen närmast Ryssland. Efter en långvarig och hopplös misär, står landet nu inför ett fullständigt ekonomiskt sammanbrott. På alla håll där det sökt hjälp, har man kyligt ursäktat sig och hänvisat till Folkförbundet, till den kraft och verkan det nu hava kan. Med Österrikes växande kraftlöshet har rovlusten hos dess grannar ökat — man talar redan om härar, som stå färdiga att rycka in över gränserna för att med lämpliga områden stilla sin landhungre.

Den mellan fristaten Irland och England ingångna fredliga överenskommelsen synes, i strid mot de hysta farhågorna, komma att stå fast. De män som övertagit ledarskapet efter den irländske statschefen Collins, vilken nyligen föll för mordarehand, hava nämligen förklarat sig beslutna att fullfölja hans samförståndspolitik med England.

I pressläggningsögonblicket ingår meddelande, att skadeståndskommisionen icke är villig tillerkänna Tyskland ett moratorium, men väl ett kortare betalningsansänd. Även denna lilla eftergift hälsas i Tyskland med glädje, och en lättad i det allmänna läget har uppenbarligen inträtt.

"Nordens fransmän."

Av H-t H-n.

Det sägs att svenskarna skola vara Nordens fransmän, och frasen uttalas alltid som ett slags axiom, som icke behöver bevisas.

Behöver den bevisas? Eller behövs den icke? Besitta vi verkligen i genomsnitt alla de dygder vi i detta uttryck underförstå hos en fransman? Äro vi artigheten, belevnheten, älskvardheten själv? Ha vi denna förmåga att ögonblickligen sätta oss in i och anpassa oss efter en situation, som utmärker personer av högsta umgängeskultur? Låtom oss undersöka! Låtom oss i erfarenhetens namn — med totalt bortseende från alla obevisade fraser och axiom — göra några jämförelser!

Om man i likhet med undertecknad vistats på olika nordiska pensionat — och vilken genomsnittsbild svensk har ej detta! — är tron på svensken såsom Nordens fransman ej den, för vilken man obetingat vill gå i döden. Ty vad man kan få se på ett svenskt pensionat av genomsnittstypen är förvisso ej ägnat att stimulera hänförelsen och stoltheten över vår genomsnittliga umgängeskultur. Att just pensionat väljes såsom utgångspunkt för dessa reflexioner sker emedan denna plats, där man själv uppträder ökänd bland en samling av okända, bildar ett utmärkt studiefält, när det gäller folks "savoir vivre".

"Barn göra så i by som det hemma är vant", säger ett gammalt gott ordstäv, och man kan undra hur tusentals uppfostrinnor i vårt land använt sitt moderliga inflytande, när man i berörda miljö ser alla dessa på den allra elementäraste umgängestakt fullständigt blottade individer. Om dessa lyste med undantagets sällsynthet skulle ej ett ord spillas på dem. Men de förekomma allmänt såsom delar av den nya generationsväg, vilken för närvarande väller in över hela världen och gör vad den kan för att sopa ned föregående generationers oändligt mycket innehållsrikare och framför allt oändligt mycket mera sympatiska kultur.

Är det en inbillning att denna väg i Sverige har en bredd och hänsynslöshet som i intet annat Nordens land? Eller varför står den, varför märkes den så mycket? Varför behärskar den så ofta och så ostört stämningen?

Under sitt uppträdande på ett pensionat tyckas dessa individer följa den formeln: träd in, slå dig ned och hugg för dig allt du kan som befann du dig i en samling av fiender! Hälsa ej på de församlade! Har du sällskap så tala uteslutande med detta, säg kvickheter hemifrån och skratta och växla blickar med det, som om du förlöjligade hela den övriga församlingen! Besvärja dig ej med att räcka din granne något och anse dig ej skyldig att säga tack, om han är enfaldig nog att besvärja sig för din skull. Gör över huvud taget allt som kan befördra ditt eget välbefinnande och intet som kan uppmuntra den allmänna trevnan eller hövligheten!

Vem har ej på ett svenskt pensionat sett denne herre eller denna dam, som träda in utan att hälsa, som under hela måltiden ej säga ett ord, som skyfla till sig och äta såsom kolare i skogen och därpå efter förrättat värv rusa upp från bordet utan ursäkt eller avsked.

Och vad bjudes såsom motiv för detta? Litet ditt- och dattprat om jazz och shimmy, litet väderleksprat och några utväxlade tråhårda åsikter.

Vad kan man i samlingsrummet ha för nöje av en "konversation", som till 90 procent utgöres av ett stumt begäpande under en stilla och ihärdig undran, om fröken den eller herrn den är tillräckligt bra född eller åtminstone har tillräckligt stora inkomster att vara värd några sottiser! Där var och en drar ett andedrag av lättnad, som om han fått av sig kläder fulla av myror, då han äntligen lyckats slingra sig ut i Guds härliga lojala svenska natur!

Hur annorlunda är det ej i våra grannland! För erinringen stannar ett litet danskt genomsnittspensionat med den sedvanliga danska demokratiska blandningen av publik, borgare och vetenskapsmän, jurister och artister, flertalet med barn och blomma.

Vid inträdet ingen gapande förvåning, ingen förstendad grönköpingsmönstring med värdesättande av varje klut. På ens hälsning svarar hela bordet med naturlig älskvardhet igen. En av sällskapet drar ut en stol, en annan bjuder bröd, en tredje smör och en fjärde förklarar det samtalsämne, som vid ens entré upptog alla de närvarande, och som snart med oförminskad livlighet fortsättes. Vilket angenämt första intryck på en främling! Så ovanligt angenämt för en svensk gäst att denne gärna, innan erfarenheten lärt annorlunda, drar slutsatsen att det är något alldeles särskilt med detta lilla pensionat, och att han haft en alldeles särskild tur, som räkat in i det. Efter åtskilliga sonars erfarenheter på olika platser i Danmark är man bättre underrättad och vet, att en sådan god anda där råder överallt såsom ett naturligt utslag av en hel nations gemyt och sällskapskultur. — Bara en sådan liten detalj som att en dansk aldrig passerar en dansk matsal under en måltid utan att säga sitt: Vel bekomme! och få hela bordets: Mange Tak! till svar! Hur mycket livsvänlighet ligger det ej i en kultur, som gör dylika smådrag vardagliga, levande och till en vedertagen sed, bland ett folk, vilken sprider något av inbördes kärlek och hemstämning över dess samvaro. Denna hemstämning som Danmark äger i högre grad än något annat land i Norden, och vid vars hård övriga nordbor även så gärna värma sig. Erinrar man därtill den danska förnöjsamheten, glädjen ända till naivitet över småsaker och den vackra seden att även på den tillfälliga vistelseort, ett pensionat bjudar, uppmuntra värdinnan med småvälvilliga erkännanden, små förtjus-

ta utrop om hur dejligt allt är hon bjuder, förstår man att här strängt taget icke finnes någon nationell plattform att stå på för framfusigheten, ovänligheten och taktlösheten.

Om Danmark är hemmets land, hjärtlighetens hemvist, står Norge för erinringen som det stora diskussionslandet. Aldrig någon annanstans hör man ett så öronbedövande sorl som i en norsk matsal. Aldrig ser man ett folk med större brio hänförelse, eldighet och häftighet diskutera alla spörsmål mellan himmel och jord, men isynnerhet de politiska.

Här är intellektets svalare luftstreck. Även om man på okruiserliga nordmannased presenterar sig och konverserar över lag blir stämningen aldrig den för Danmark speciellt gemytliga. Men man känner att man lever, att man vistas blott kunnigt och intresserat folk, som anser livet värt en grundlig överläggning och idén några droppar blod. Och man lägger märke till att det ej allenast är de norska herrarna utan även de norska damerna som med liv och lust diskutera politisk, litteratur, konst och idéer. I fråga om konsten att på en gång vara charmant och självständig förefaller norskan bland Nordens kvinnor stå det amerikanska idealet närmast. Hon har "Ynde", men även frimodighet. Naturligt och med charm balanserar hon sin kamratlighet, likställighet eller vad man vill benämna det med mannen. Och vad den norske mannen angår tycks han ej kunna tänka sig saken annorlunda än den är.

Det är denna insprängning av unga, tänkande och intelligenta människor, som utgör en av de norska pensionatens största attraktioner. De ha något att tala om, dessa ungdomar, de leva med i sitt lands angelägenheter och kunna sitt Norge på sina fem.

Vi stå långt efter i detta fall — genomsnittligt sett. Vår ungdom kan endast ett med verklig lidelse — dansa. Undantag finnas naturligtvis i hundratal. Sverige är ju i detta fall såsom i alla andra de många och de skarpa motsatsernas land. Vi äga personligheter, som skulle vara en prydnad för vilken nation som helst, men även busa, som intet annat land kan uppvisa maken till. Här står strängt taget en kinesisk mur mellan sederna hos de översta tiotusen och sederna hos dem, som aldrig blickat över denna mur. Vi kunna icke räkna med ett i fråga om folkkultur fullkomligt pålitligt genomsnitt — ett sådant som gör sig gällande överallt ute i det allmänna livet. Och varför, det vet man ej. Vi, som utan förhåvelse dock bland Nordens folk torde kunna räkna med de yppersta undantagen, andarna av universella mått på idéernas område, banbrytarna på teknikens. Men allt detta vi ha att vara stolta över, hela denna gamla kultur, som är vår, har ännu icke övergått till en livsform hos oss.

Kanske blir det bättre när botten skolan fått verka några år med ett utjämnande åt båda hållen. Kanske kunna vi då, när vi mötas på tillfälliga vistelseorter inom egna landamärens, få ut något mer av samvaron än det som kan innefattas i en kvitterad hotellräkning.

"Hvi slår du mig?"

Av Frigga Carlberg.

Häromdagen blev jag vittne till, hur en herre gav sin lille ilske foxterrier ett par slag med sin käpp, utan annan synbar orsak än att hunden skällde på — en flygmaskin. Förresten förklarades handlingen av G. slagen åtföljande uttrycken — Det är denna episod som givit anledning till denna lilla retrakt. — Den slagne hunden smög sig melande och klagande intill sin husbonnes fötter, och i hans vemodiga och undrande blick lästes frågan: "Hvi slår du mig?"

Miljoner barn — och även miljoner vuxna — ha framställt samma fråga, utan att få tillfredsställande svar.

För att återgå till dagens offer — foxterriern — så gjorde han sig endast skyldig till samma handling som genomsnittsmänniskan dagligen och stundligen gör — skällde på det som är nytt och ovanligt. Det är hennes natur, liksom det är hans, att misstro och ogilla allt som är nytt, det må vara en ny världsåskådning eller en ny klänningsmodell för henne och för honom en flygmaskin eller en motorcykel.

Det är det ovanliga som skrämmer. Hundens herre visste av erfarenhet vad en flygmaskin är — därav hans mod. Men hunden visste ingenting — därav hans rädsla. Kanske var han också, på grund av sin hundnatures egenskaper: tillgivenhet och trohet, rädd för sin herres räkning? — Männe svaret han fick var upplysande?

Vem av oss bär ej i minnet från sin barndom, från hemmet eller skolan, en eller annan orättvisa man varit utsatt för och en i förtvivlan gjord fråga: "Varför slår man mig?" I barnets fall blir vanligen svaret: "Därför att pappa — eller mamma — i fall det är hon, som hanterar straffinstrumentet — är vid dåligt humör." — Svaret är icke tillfredsställande för någon av parterna.

Ingen epokgörande uppfinning, ingen social reform, ingen politisk eller religiös frihetskamp har någonsin framträtt i världen, utan att möta motstånd och förföljelse. Från martyrnernas bål, från tortyrkamrarna och fängelsehållarna djup, under hopens "korsfäst!" har frågan "varför?" frampressats. Kanske med tillägget: "Jag gav ju mitt bästa — —"

Men det är vardagslivets små "varför" vi här skulle sysselsätta oss med, dem som vi möjligen kunna göra något vid. T. ex. lära oss fördraga att inte alla människor äro lika, lära oss förlåta att inte alla äro som vi —

Jag hörde en gång en amerikansk rösträttspionär, den bekanta Susan B. Anthony, säga, att hur stor förtrohet hon och hennes vänner än väckte med sina anspråk på politisk rösträtt, så var det intet mot stormen när de anlade "bloomers" — en reformdräkt, bestående av vid vristen rynkade benkläder och däröver en kort klänning. För att vid mötena göra sig hörda under männens visningar, tjut och skrattsalvor, måste

de återgå till de långa, vida kjolarna, så ytterst olämpliga för den tidens färder i diligens och skjutskärror, i båt eller krypande i bergsklyftor.

Men — den heliga vanan var räddad!

När George Fox, kväkerismens grundare på 1600-talet, sydde sig en skinnklädd klädesbekymmer, väckte hans kostym mer anstöt än hans religiösa lärosatser.

För sitt sedermera erkänt förnästa arbete, som mest befördrade det mål hon satt som sin livsuppgift — kvinnornas rätt till kunskap och personlig frihet — riskerade Fredrika Bremer icke endast sitt författaryrke, utan även sitt goda namn och anseende. Vänner vände henne ryggen eller gråto över hennes förfall, det sista slaget av tuktan kanske svårast att bära. Så dyrköpt blev Hertha sin författarinna.

Den vuxne har dock tron på sin saks slutliga seger, sin entusiasm för dess rättvisa till hjälp under slagen — tröst som är barnet förmenad. Detta gripes antingen av förtvivlan, eller av hämndkänsla: "Vänta bara tills jag blir stor —"

Det är ofta för vad en människa givit som bäst, vad hon ansett som sin plikt mot samtid och eftervärld, som vi slå henne hårdast.

Låt oss enas om att göra frågan: "Hvi slår du mig?" alltmera sällsynt och i stället söka förstå och förlåta även det nya i världen — där det ej är av ondo.

Vad HAN ger.

Han säger:

— Bliv min hustru och gör mig till den lyckligaste bland de dödliga!

Hon svarar ja och har en stark känsla av att hon ger honom oändligt mycket.

Men ger inte också han mycket, väl så mycket?

En man, som gifter sig, lämnar i och med detsamma ifrån sig en för hela livet gällande skuldförbindelse. Han skall sätta sig själv på förknappning ifråga om mycket som han vant sig vid och som gör hans liv nöjsamt och rikt. Och han vet, att det allt framgent skall bli så, ty växa hans inkomster skall familjen ställa allt större krav på hans börs.

En klok man lämnar icke ifrån sig en skuldförbindelse, utan att han vet att han skall få fullgod valuta därför.

Men mannen, som gifter sig, skriver under skuldförbindelsen till hustrun och den familj, som skall växa upp omkring honom, i god tro och utan att veta, om den lyckliga han till gengäld hoppas på, verkligen skall komma honom till del. Han visar en stor offervilja, ett ridderligt förtroende, ett mod gränsande till dåraktighet.

Inte sant, det är mycket han ger och det bör tillförsäkra honom familjens erkänsla.

Det manliga X'et.

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor
öfver hela landet

EGNA FONDER KR. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel
högsta gällande räntaTelegramadress
"Kreditbolaget"

I VARJE SVENSKT HEM

som vill följa
dagshändelserna
inom politikens,
handels-, kon-
stens och littera-
turens område
**läser man
numera**GÖTEBORGS HANDELS-
OCH SJÖFARTS-TIDNING

(Eftertryck förbjudes.)

Det ekonomiska medborgaransvaret.

Av Doktor Gulli Petrini.

(Sv. Kvinnors Medborgarförbunds artikelserie.)

Det är en ganska allmän åsikt, att de företag, som ledas av stat eller kommun, äro sämre skötta och ge mindre inkomster än de enskilda, utan att befattningshavarna äro bättre avlönade eller att de pris, som allmänheten får betala för prestationerna bli billigare. Sant är ju också, att ett statens verk måste ha en mera omständig organisation än ett enskilt, så att vissa svårigheter för den skull måste uppstå, när det gäller en smidig anpassning efter växlande ekonomiska förhållanden. Men detta anses icke vara en tillfyllstgörande förklaring, utan mången håller före, att det enskilda initiativet är det väsentliga, och att endast den, som vet, att han själv skall skörda frukterna av sitt arbete i form av större inkomster, sätter alla krafter till för att nå ett gott resultat.

Denna åsikt är egentligen föga smickrande för de svenska medborgarna, men det kan tyvärr icke nekas, att den har sitt berättigande. En tjänsteman vid post eller telegraf är väl knappast lika intresserad av att företaget går ihop ekonomiskt som en, vilken är anställd i enskild tjänst. Om man går in i en butik strax före jul och frågar ett biträde, t. ex. en helt ung flicka, hur det går med julhandeln, så svarar han kanske belåtet: "Jo, tack, det har varit riktigt bra", eller i bekymrad ton: "i år har det inte alls varit som vanligt", och man har alltid en känsla av att hon står på affärens bästa. Men vem har någonsin hört en brevbarare uttala sin glädje över att det har varit en så stor mängd jul- eller nyårskort, att han kan hoppas att staten förtjänat riktigt bra. Han beklagar sig tvärtom över det "onödiga" arbetet, och allmänheten understödjer nästan hans uppfattning och talar om, att man skall inte "besvärä" posten i onödan. I Frankrike har man en mera förnuftig syn på saken; där uppmanas allmänheten att glädja sina vänner med nyårskort och på samma gång bidra till, att staten får förtjänat. Men hos oss tycks solidariteten med det allmänna ekonomi vara mycket svag.

Hur ofta hör man icke också uttalanden, som gå ut på, att när staten betalar, är det inte så nödvändigt att spara. Och dock har staten och kommunen redan nu — alldeles oberoende av om någon vidare socialisering kommer att äga rum — så många viktiga näringsgrenar om hand, att det är av största betydelse för budgeten att dessa skötas på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Var och en borde därför göra klart för sig, att den privata sparsamheten visserligen är en dygd, men att den enskilde dock har rätt att förfoga över sina ägodelar efter behag, medan

det är varje människas oavsligla plikt, att vara sparsam med allmänna medel.

Alldeles särskilt bör man vinnlägga sig om att inplanta denna förpliktelse hos ungdomen, så att man kan hoppas på en bättre anda i nästa generation. Barnen böra t. ex. i skolan läras att vara mycket rädda om skolans materiel och att inte slösa med dess förbrukningsartiklar. Om de aldrig tillåtas att rita namn och gubbar på pulpeterna, kan man hoppas, att de skola ha förstånd att också skona offentliga minesmärken för dylikt, liksom vanan vid ordning i hem och skola kan hindra dem att kasta papper efter sig i parker, som andra sedan skola ha besvär att sopa bort. Och man får icke försumma att framhålla för dem den synpunkten, att man är skyldig att akta allmän egendom lika mycket som sin egen.

Alldeles hopplöst är det väl ändå icke att försöka uppamma ett ekonomiskt medborgaransvar. Vi fordra ju i andra fall, att folk skall göra sin skyldighet, — även om det ej direkt medför ekonomisk vinning. Vi begära av alla lärare — ifrån professorn till småskolelärarinnan —, att de skola vara nitiska och göra sitt bästa. Naturligtvis fylla somliga av dem måttet bättre, andra sämre, men nog skulle vi känna oss upprörda, om en lärare sade: Jag får lika mycket betalt, om jag slöar som om jag är intresserad, bara jag inte skolkar från mina timmar och gör mig skyldig till tjänstefel, därför kan det inte falla mig in att anstränga mig". Detta skulle vi alla tycka vara i högsta grad ovärdigt liksom om en läkare vägrade att gå till en sjuk, därför att han inte trodde, att han skulle kunna få tillräckligt betalt.

När det gäller de mera ideella yrkena, ha vi således en viss fordran på solidaritet med kallet — oberoende av den stimulus, som ligger i utsikten till ökad lön eller befordran. Kunna vi inte begära det samma av dem, som tjänstgöra i statens affärsdrivande verk? Om var och en, från den högste till den lägste, ansåge, att det var hans skyldighet att göra sitt allra bästa, för att hans verk skulle ge staten en god inkomst, så skulle kanske det allmänna få litet bättre anseende som arbetsgivare, och vi alla litet mindre skatter.

Vägande ord.

En av de känslor, som hos männen bäst bevarar hjärtats adel, är aktningen för kvinnan.

Paul Janet.

Jag prisar icke mycket en förståndig man, när han icke tillika är hederlig.

Fredrik den store.

Det öppna ögat, det öppna hjärtat, den alltid strävande anden, den alltid verksamma kraften är det, som giver mannen rätt att säga: Jag har levat.

J. P. Mynster.

Nordiska Handelsbanken

Stockholm. GÖTEBORG. Malmö.

Egna fonder: Kr. 72,650,000:—

Fullständig bankrörelse.
Notariatavdelning.

Förvaltar enskildas och kassors värdehandlingar mot billig avgift.

Människan och djuren.

Ett apropos till en dagshändelse.

För någon tid sedan lästes en upprörande djurplågerihistoria om hur en bondgumma i en av våra mindre städer salufört en flock *levande plockade kycklingar* i den enfaldiga tron att hon i detta tillstånd skulle få dem lättare sålda. Barmhärtigheten mot djuren vakade emellertid bland människorna, och i stället för att göra en god affär blev gumman rättvisligen bötfälld för sin otroliga hjärtlöshet och snikenhet.

Ställd gentemot den exemplörlöst råa djurplågerihistoria, som i dagarna genomgått prässen, och där utövarna varit icke med en enfaldig bondgumma jämställda utan bildade och upplysta personer, bleknar den förra historien dock nästan bort såsom en bedrövlig fars gentemot en djupt gripande tragedi.

Den senaste historien gäller det öde som vederfarits den beklagansvärda samling experimenthundar, vilka i och för vivisektion förvarats inom ett särskilt till djurgård avbalkat trångt område på Fysiologiska institutionens tak vid Karolinska institutet i Stockholm. Under sin sorgliga fångenskap ha de mer eller mindre livliga djuren, inalles 17 till antalet, genom skall och klotgjut givit sina protester tillkännas gentemot den för dem onaturliga tillvaron. Oväsensdet, som pågått natt efter natt, har stört hela grannskapet, och efter det ena skarpa klagomålet efter det andra stod det klart för vederbörande ägare till hundarna att något måste göras.

Vid denna passus av historien kunde man ju förutsätta att i en bildad och upplyst samling mänskenskaper även skulle ingå ett stycke djurpsykologi med förståelse av orsakerna till de stackars hundarnes klagan och ett stycke hjärta, som ville söka att lindra tillvaron så mycket som möjligt för de arma offren, innan dessa gå sin via dolorosa till vetenskapens pinbänk.

Men man gör processen betydligt bekvämare och med så ohöjd råhet att tanken nästan vägrar att följa den cyniska processen till slut. Och man får ej glömma, att det som nu följer utföres av bildade och upplysta män — män som tagit till sin uppgift att skydda livet och motarbeta sjukdomar och lidande i världen. Och vad göra så dessa bildade och upplysta män, som axlat kappan såsom livets värddare och beskyddare?

Beväpnade med nödiga instrument gå de upp till de olyckliga försvarslösa fångarna för att genom operativa ingrepp i deras hals göra stämbanden obrukbara och därmed tysta deras livliga skall, deras ångestfulla klagotjut och ihärdiga protester. De rosslande och kvidande läten, djuren sedan kunde gå ifrån sig, skulle enligt deras bildars mening ej bäras ut till människorna, förtäljande om deras plågade, stympade tillstånd och beklagansvärda tillvaro.

Men det har ej gått enligt hrr medicinaries beräkning. Historien har genom den alltid vakna och orädda huvudstadstidningen, Dagens Nyheter, sluppit ut och väckt det djupaste medlidande med de förstummade, olyckliga djuren och den uppriktigaste avsky för deras mänskliga plågoandar.

Det förbättrar just icke intrycket av det skedd, att vederbörande lä-

kare, ägaren till hundarna, som givit två unga medicinare uppdraget att utföra dådet, i sin försvarsskrift betecknar det "närmast som en smaksak", hur högt man vill taxera det rent psykiska obehag hundarna möjligen kunna erfaras genom att ej kunna fonera". Vilken allmänhet tror sig denne läkare kunna dupera genom dylikt vetenskapligt hokus pokus! Terminologien på Fysiologiska institutionen klingar måhända bättre, men i ren svensk översättning betyder den emellertid ett enastående rätt och godtyckligt djurplågeri. Och den svenska allmänhetens dom över dylik grymhet, sammanfaller med den mänskliga ridderlighets- och ansvarskänslan gentemot våra stumma bröder i nedanstående dikt av Verner von Heidenstam:

"Och hade jag en vän, en enda vän, och denna enda slog ett värnlöst djur och gav sin hand, som nyss med värmen ur min själ jag tryckt och velat trycka än, jag toge aldrig denna hand igen!

Och låg han sjuk, den vän, som nänts att slå ett värnlöst djur, och låg han törstig då, när vid hans säng jag satt den sista natten, jag skulle råga gasset fullt med vatten och dricka det i botten själv och gå."

Vi vilja rekommendera studiet av denna dikt vid sidan av andra studier för hrr vivisektörer på Fysiologen i Stockholm!

Förbudsomröstningen.

Den 27 augusti har kommit och gått och svenska folket har givit tillkännas sina önsknings förbudsfrågan.

När detta skrives, saknas ännu siffrorna från några mindre lantdistrikt, men omröstningsresultatet därifrån kommer ej att inverka på utgången. En *nej-övervikt* föreligger av icke mindre än 30,000 röster.

Detta var icke väntat. På båda sidor hade man räknat med röstövervikt för förbudet, vilket man antog skulle finna stöd hos en överväldigande majoritet bland kvinnorna. Så blev emellertid icke fallet, utan kvinnorna delade upp sig på båda partierna, och i icke få städer röstade flertalet kvinnor nej.

Helt säkert skulle så gott som hela kvinnovärlden röstat för förbudet, i fall omröstningen ägt rum för ett tiotal år sedan. Vid den tiden kunde man tala om verklig dryckenskap här i landet. Man såg dagligdags berusade personer på gatorna, i järnvägsakuperna eller på landsvägarna, tjutande som vaarsinniga, misshandlande sina dragare och man hörde upprörande berättelser från arbetarehemmen. Det var avskyvärda förhållanden och ingen annan utväg ur dryckenskapeländet syntes möjlig än förbud — kvinnorna skulle otvivelaktigt, om de då ställts inför ett val, givit förbudstanken sitt samvete stöd.

Öppna
Sparkasseräkning
Södra Hamngatan 23. Östra Hamngatan 39.
GÖTEBORG

Sparkasse - Kreditiv
kan därvid utfärdas möjliggörande uttag
vid vilket som helst av
Svenska Handelsbankens
255 kontor.

Universella Broderskapet och Teosofiska Samfundet

Centrum No 3 Katherine Tingley
Göteborgfortsätter sin verksamhet från början av
Oktober i ny, större lokal St. Nygatan 3.
Länbibliotek, lasrum, litteraturförsäljning.
Närmare meddelanden framdeles.

Kerstin Lindahls BLOMSTERAFFÄR

Korsgatan 4, Telefon 8462

Rekommenderas!

A.-B. Herkules Skodon

Kungsgatan 45. Tel. 1900.
Rikt urval. Billigaste priser.

strid skall, om än med en suck, acceptera den långa besvärliga kjolen, vilken kommer att åter för världen dölja den överraskande mängd fulla, tjocka, magra, blåfrusna kvinnobeser, som de senaste åren exponerats under den korta kjolens kant.

Tidningarne skola troligen med anledning av den inträffade modeförändringen publicera ironiska betraktelser över den kvinnliga osjälvständigheten.

Låt oss dock komma ihåg, att kvinnornas underkastelse under modets växlingar också har en annan, mycket giltig orsak.

Det stora flertalet kvinnor äro härvisade till att köpa färdigsydda kläder och, märk väl, varje affär med självaktning för endast vad som är *modärnt*. Äro korta kjolar på modet, så finnas helt enkelt inga andra att få köpa. På samma sätt förhåller det sig med de långa kjolorna, när de äro modärna.

Vad skall väl under sådana förhållanden det kvinnliga offret göra! Hon måste naturligtvis ta livet så dant det är och även kjolen.

M. He O.

MALÖRT.

Den som måste hungra blir lätt mätt på livet.

I vår nästa skåda vi ofta en bok, till vilken vi oändligt gärna lämna tryckföretäckningen.

För sin karriär har mången att tacka icke sin egen flit utan sina överordnades lättja.

Rovdjuret visar sin natur, när det ser blod, människan när hon ser pengar.

Massage - Sjukgymnastik

Dagmar Palmquist Ester Taube

Leg. Sjukgymnaster K. G. C. I.

JÄRNTORGET 4

Mottagning 10 11 och 5-6.

Toalettsilver
Handgjord tillverkning
K. Anderson
Hoojavelerare Göteborg.
Östra Hamng. 41.

Offentliga nöjen.
Stora Teatern
 Varje afton kl. 8:
Kusinen från Batavia.
 Operett i 3 akter av E. Künneke.
Lorensbergsteatern.
 Varje afton kl. 8:
Förväxlingar.
 Komedi i 5 akter av William Shakespeare.
Nya Teatern.
 Varje afton kl. 8:
BARKEN MARGARETA.
LILLA TEATERN.
 Varje afton kl. 8 e. m.
 Söndag två förest. kl. 7 o. 9.
En piga bland pigor.

TREVLIG och INTRESSANT

FÄRSKA NYHETER VÄRDEFULLT INNEHÅLL

GÖTEBORGS MORGONPOST

Den största morgontidningen

HÖSTEN STUNDAR!

Färga Edra urblekta gardiner, draperier och andra plagg med

Marknadens hittills överträffade och billigaste hemfärg. Fråga Eder handlande eller tillskrio

A.-B. NADCO, GÖTEBORG.

Gymnastik-Skor.

Blå och Vita.

Ströms

Torggatan 22 & 24.

Det bästa tvättmedlet för fina och ömtåliga kläder.

Gummans Flingor

Gillblads

Världens förnämsta

KORSETT

är **Kabo** modell som uppfyller alla anspråk på en verkligt behaglig Korsett. Prova **Kabo** och Ni kommer att bli förtjust. Ständigt lager av alla storlekar.

Vita Bandet
Slottsskogen
MUSIK VARJE AFTON
 av en avdelning ur
Göteborgs Symfoniorkester.

PALLADIUM

Göteborgs största och mest populära filmteater

De förnämsta programmen från världens största filminstitut och alltid den mest konstnärligt utförda musik

Teaterspalten.

Göteborgsteatern står inför ny spelsäsong och slå just nu, den ena efter den andra, upp sina portar.

Spelat har öppnats av Lorensbergsteatern med Shakespeares muntra "Förväxlingar", recenserad här nedan. Stora teaterns och Nya teaterns premiärer kunna vi behandla först i nästa nummer, enär de inträffa efter det att tidningen gått i press.

Stora teatern har som första program en ny Künnecke-operett "Kusinen från Batavia", föregångaren av en mäktig stor berömmelse, vunnit i kompositörens hemland, Tyskland.

Nya teatern öppnar spelet med förärsäsongens berömda succéspjäsa "Barken Margareta". Det är sin ett-hundraförsta seglats direktör Selanders lyckofartyg därmed gör. Måtte den goda turen alltjämt följa!

Det kan nämnas, att samtliga teatrar, följande tidens anvisningar, medels rabattsystem eller på annat sätt, rätt väsentligt reducerat sina priser.

»Förväxlingar».

Den djupare psykologiska innebörd gamle Hagberg velat antyda med titeln Förvillelser på Shakespeares lilla komedi har i Per Hallströms översättning utbytt mot den med pjäsens innehåll mera överensstämmande Förväxlingar. Man ser ett uppdrag, arrangerat av en stor trollkarls hand. Det är tydligen denna synpunkt Lorensbergsteatern velat genomföra. Ätminstone bevarar man efter föreställningen ett totalintryck av en lysande, häxlikt hopspunnen konflikt, uppbyggd på en hel rad ända in i absurdum gående förväxlingar av två tvillingbröderpar. Lorensbergsteaterns starkt kubistiskt-futuristiska uppsättning förstärkte i hög grad intrycket av ett trolleri, som småningom skulle lämna publiken i den djupa ovissheten om vem som var vem eller vad som var vad. Anslaget var här tvivelsutan riktigt, men man saknade särskilt i början flykten, den

Dam- & Herr-Handskar
 i Erkänt goda kvaliteter och billigaste priser.
JOH. NILSSONS HANDSKFABRIK
 Etablerad 1866. — Telefon 6790
 9 HVITFELDTSPLETSEN 9
 (Mitt emot Gamla Latinläroverket)

yrande lättheten över komedien. Man satt, ännu oförtrollad, och grubblade över huruvida Shakespeare verkligen hade gjort något så spexartat som detta. Men stämningen blev, ju längre aftonen led, bättre både på scen och i salong, till fromma för såväl Shakespeare, som doktor Lindberg.

Kvällens bästa komediefigur blev hr Torre Cederborg. Med fin balans och med verklig illusion av att uppleva något, håller han sig innanför linjen, där man är rolig och går mycket sällan över till den sida, där man försöker att vara det.

Helt briljant hade man i maskeringen lyckats uppnå den yttre likheten mellan de båda tvillingbröderna Antiofolus från resp. Efesus och Syrakusa, spelade av hrr Olof Sandborg och Martin Ericson. Och ej endast den ödesdigra likheten mellan dem båda, utan även det starka släktticket med deras fader Aegon, hr Georg Blickingberg, var på något outsägligt sätt framhävd — en medveten eller omedveten poäng av i varje fall god verkan.

Spelat sköttes på alla dessa händer bra. Mindre stark var denna gång spinnvidan, bäst måhända Greta Smedbergs kurtisan.

Slutligen kunde man ej värja sig för intrycket, att under större förhållanden och inför en fullsatt och animerad salong, ett teaterverk som Förväxlingar skulle äga oerhört mycket större betingelser. Å andra sidan kan det ej frångås att man i en stor del av dessa klassiska verk saknar ett genljud från vår egen tid — att man inför all denna yttre ståt kan erfaras något av samma känsla som på en maskerad, då man önskar se maskerna falla för att intimare lära känna de mänskliga drag, som finnas där bakom.

Pelle rabblar upp: — Karl XII var tapper som ett lejon, men väldigst envis. Rådet ville göra honom föreställningar, men han träffades sällan hemma — — —

Läraren: — Sää? Var träffades han då?
 Pelle raskt: — I Fredrikshald av en kula.

Två huvudstäder.

Professor Sarolea berättar i "The Scotsman" om sina intryck från ett besök i Berlin och om det nuvarande tillståndet där. Han jämför därvid Paris och Berlin och deras olika typ av civilisation. Paris är en stad med en själ och en personlighet; nyckfull, outhärdlig för främlingen, men personligheten är där — alltid! Berlin däremot är en kolossal maskin. Beundransvärd i sin fulländning, tvingar det t. o. m. sina våldsammaste fiender till beundran, men det är och blir en maskin. Paris, trots sitt skryt att hon är kosmopolitisk, att hon är universell, trots den tidvisa översvämmningen av turister, är och blir karaktäristiskt fransk. Berlins befolkning är ett konglomerat av de mest skilda folkslag. Där finnes tvåhundra tusen judar, en fjärdedel miljon ryssar. Det började såsom en koloni av Wender, det mottog en koloni av Hugonotter; det var soldataracker under Fredrik den store; det är i dag en slavisk-semitisk huvudstad. Paris, som haft så många revolutioner och upplöpp, är ännu en ultrakonservativ stad; hon är ett museum av det förflutna, och man finner ännu i henne hundratals små vrår och hörn, där ännu "L'ancien regime" segt dröjer kvar. Men Berlin är "Framtidens stad", en vaknande ny värld. Dess feberaktiga pulslag påminna om Amerika; överallt växer något nytt.

Den tyska markens fall, dess katastrofala fluktuationer må bringa olycka och ruin över några andra av Europas länder, men det har varit Tysklands räddning. Tänk om valutan icke hade fallit! De hundratals badorterna skulle ha stått tomma (hur är det väl i Schweiz med dess höga valuta?) Främlingen skulle ha vägrat emottaga alla varor till normalt pris från "Hunnernas land"; nu segrar vinningslystnaden över patriotismen. Kärns och hunger skulle ha härskat och bolschevismen ha nått ända till Rhens stränder!

K. Kjellmer.
Damskrädderi
 & Kappmagasin,
 Carl Johansgatan 9. Tel. 5968.
 Förstklassigt arbete!

I stället för en sådan förfärande katastrof finna vi en sjudande verksamhet i industri och handel. Varje tysk och tyska arbetar för högt tryck, och den tyska exporten växer enormt. I hela riket äro hotell och nöjesplatser överfyllda, bad- och kurorter blomstrande. Kommer denna högkonjunktur att vara? Troligen icke. När marken stiger komma de bekymmersamma dagarna. Men vad som än händer i framtiden, Tyskland har haft anrum och hunnit få ett fotfäste, så att det icke måste absolut sjunka under de farliga övergångsåren.

Jag har talat om den tyska valutans och dess välgörande inflytande på handel och industri. Men saken har också en skuggsida, inflytandet på karaktär och moral. Det finns ingen fast punkt i det dagliga livet. Man lever ur hand i mun. Det finns ingen anledning att spara — tusende skäl för att slösa. Varför skulle den flitige sätta sina besparingar i banken, när han vet att han inom kort därigenom förlorar två tredjedelar av dem? Naturligtvis skicka då tyskarna vad de förtjäna till utlandet eller placera sina inkomster i fastigheter. De flesta ge ut sina pengar, så fort de få dem in. Detta är orsaken till det extravaganta livet i städerna, de nöjesorgier som slå varje utlänning med häpnad. Alla nöjesplatser äro överfyllda. Om ni vill ha en god plats i en teater måste den förutbeställas dagar i förväg. Även före kriget var Berlin icke en stad av puritaner. I dag är det Europas Babylon.

Vi äro tacksamma, om Ni rekommenderar Kvinnornas Tidning till Edra vänner!

HVAR 8 DAG

en verkligt förstklassig illustrerad tidskrift — — — — —
 — — — — — med gedigen och fint kultiverad ton — — — — —
 SÄGER DAGSPRESSEN

Bör ej saknas i något svenskt hem!

PRENUMERERA Å NÄRMASTE POSTANSTÄLT ELLER BOKHANDEL!

En utdragen tagg.

Solen lyser, vinden är varm och ångaren klyver det silvriglitrande vattnet, som i starka svallvågor slår upp mot de mötande små bogserbåtarna, vilka, som gällde det en kapplöpning, med hög fart kila inåt hamnen.

Det är lördagseftermiddag och ångaren styr västvärt hän ut mot öarne i yttre skärgården för att avlämna sin last av stadsbor, vilka skola ut till sommarnöjet på något av de många fisklägena, som hålla på att undergå en långsam men säker förvandling till små villasamhällen och enklare badorter.

Från akterdäck höres virtuost

MAKARONI

är en välsmakande, närande rätt, den kan tillagas på ett mångfalt sätt, enklare och finare, utan stort besvär och borde därför ingå regelbundet i varje hems matse del. Makaroni tillverkas i Sverige i en kvalitet som kan tävla med den bästa utländska varan.

SE DÄRFÖR TILL ATT NI FÅR SVENSKA MAKARONI.

utförd handklavermusik och från fördäck, där ungdomen står i en tätt sluten klunga, stiger ett muntert sorl.

Vad som slår betraktaren är, att alla dessa hundraden, som till sista stå- och sittplats fylla ångaren, på några få undantag när, tillhöra arbetareklassen.

För tio år sedan såg man icke denna publik på skärgårdsbåtarne, vilka då syntes reserverade för den välstuderade medelklassen och vidare uppåt. På den tiden var det otänkbart, att arbetareklassens befolkning skulle kunna kosta på sig överklasslyxen av sommarnöje, och nu är det något så helt vanligt.

Arbetarne hava utan tvivel förbättrat sin ekonomiska ställning, men det är helt säkert icke uteslutande det, som ligger bakom den tidsföreteelse, det här är fråga om. Är det icke så, att arbetarefamiljerna i stället för att bara avundas de lyckligare situerade gjort ett försök att också nå fram till sommarnöjet och därvid upptäckt, att det inte är så överkomligt dyrt utan att omkostnaderna för hyra och resbiljetter rätt bra kompenseras av billigare livsmedel och, genom förbättrad hälsa, insparade utgifter till läkare och apotekare?

Ångaren lägger till vid ön, och passagerarne strömma över landgången ner på bryggan, mottagna

Damkänger

i Lack, Chevreaux, Boxcalv m. m. i såsongens senaste modeller. SYNNERLIGEN ELEGANTA!

Nya A.-B. City Kungsg. 51
 Telefon 8178

skådade frånvarande och likgiltiga ut i rymden. Ingvar visste nog att det inte alltid varit så, utan att detta härledde sig från en bestämd tidpunkt i Lenas liv. Men han var inte riktigt klok på, hur långt denna yttre dualism sträckte sig in i själens irrgångar. Det var det underliga med Lena, att hon förblev ett mysterium för honom fast han känt henne sen tidigaste ungdomsår. Aldrig visste han, att nu voro alla strängar inom henne stämda i samma tonart. Mitt i ljusaste dur kom ett oväntat mollackord, och de gånger han sett henne sorgsen och velat hjälpa, hade hon visat honom ifrån sig med några ord, så späckade av självironisk humor, att de båda brustit i skratt och stämningen varit bruten. Nej, hon ville vara ensam om sitt, Lena. Men han skulle allt fortsätta att knacka på och knacka tills dörren öppnades. Han hade sagt det till henne en gång. Då hade hon sett tankfull ut och frågat, om det inte vore bättre han i stället försökte hitta nyckeln, eller hennes själs: "Sesam, öppna dig". Det svaret hade roat honom, ty det visade, att Lena tog sig själv högtidligt: "Så

complicerad är du nog inte, flicka lilla", tänkte han, men det skulle han inte velat säga högt för aldrig det, ty Ingvar var mycket taktfull. Egenomligt nog, ty han var alls inte tunnhyad för egen del. Lena var gift. Inga barn. Ingvar brukade undra, om hon bar på en förtärande längtan härvidlag, men nej, hon hade själv en gång sagt, att barn borde födas i lycka, och lyckligt kunde nog ingen kalla Lenas äktenskap. Det var 20 års skillnad mellan henne och mannen. Han var läkare och de hade varit gifta i 2 år. Rätt som det var hade hon kommit hem med honom från Paris. Gift och allting. Folk undrade och insinuationer felades ej. Lena hade legat därute och spelat i ett och ett halvt år. Man hade ingenting hört, annat än att allt gick bra, pengarna efter fadern räckte tämligen, tack vare valutan. Och hennes ambition sträckte sig inte längre än till musiklärarinns gärning. Man visste också besked om, att några unga konstnärer svärmade för henne. Ja, Skjold hade visst friat. Så allt var, som det skulle vara för en ung flicka. Så kom detta oväntade äkten-

skap, som en blix från klar himmel. Det hade blivit aldeles dödyst i vänkretsen därute, när Lena meddelat sitt beslut: "I morgon gifter jag mig med doktor Wilander", och leendet på hennes läppar frös bort under tystnaden. Det hade ju varit taktfullare av henne att vänta till Skjold hade gått den kvällen, och det var det, som vänt stämningen emot henne. Alla visste ju — och han hade tagit sin hatt och gått utan ett ord. När ingen sa något, vände Lena sig till Ingvar och bad honom följa sig hem. Knappt kommo de för sig själva, förrän Lena sade: "Nu säger de däruppe, att jag sålt mig". "Vad behöver du bry dig om vad de prata?" "Det gör jag inte heller, bara inte du också ger mig fula bevekelsegrunder." "Jag tror inte du sålt dig, Lena." Då hade hon gett honom en underlig blick och han kände, att hon tänkte tala. Och han som vaktat henne i månader för att vara med när det ögonblicket kom, hade inte kunnat just då. Hade hon talat före sitt beslut, innan allt var avgjort, skulle han tagit emot vilka förtroenden som helst — men nu — nej stoltheten fick

honom att väja undan med en vändning om något likgiltigt.

Ja, det var 2 år sedan nu, och han hade sedan dess träffat henne ofta, ofta. Visat med varje ord, hur han ångrat det — tigt med ögonen, men nu var det Lenas tur att väja undan.

Lena hade gått in till sig en kväll, och satt och skrev brev, då hennes man kom in i rummet. Han var en storvuxen man med något av gammal sjöörövere över sig. I sin ungdom måste han ha varit ovanligt ståtlig och det gick sägner om krossade hjärtan och olyckliga äktenskap för hans skull. Nu var den yviga härmanen aldeles gråsprängd och gestalten en smula trött framåtböjd, men ögonen tittade forskande och ovanligt uttrycksfulla fram under buskiga bryn. Hans röst var låg och avmätt med något vemodigt och dock fast i tonfallen.

Han var som en jättefura, som stormen brottats med förgäves, men just nu började kampen bli lite ojämn, utgången ovissare.

Lena hade ej hört honom komma in, och han stod en stund och betraktade sin hustru bakifrån. Den spens-

LENA.

Novell av —tz.

Om det icke varit för en viss omgenhet i uttryck och sätt, hade man kunnat ta henne för en 18—19 år.

Hennes gestalt var en flickas — spenslig och fin. Ögonen voro som troskyldiga blå fjällsjöar. Då och då drogo djupa molnskuggor över dem, men mest lyste de i solens.

Håret ett enda burr och det var munnen, som räddade ansiktet från söt banalitet. "En ovanligt lätt sinnig mun" sade somliga, "en viljelös mun", sade andra, som om nu inte det vore sak samma.

Men vad som slog en människokännare var, att ögonens och munnen uttryck inte föjdes åt. Ögonen kunde le och dansa, när munnen förblev ett rött streck. Och munnen kunde öppna sig i ett snett motvilligt tjuvpojksaktigt leende, när ögonen

Jyllenhamars
UNDERBARA
HAVRE-MUST
Mot blodbrist och nervositet.
För ÄLDNINGAR, VUXNA OCH BARN.

BRÄUTIGAMS KONDITORI
REKOMMENDERAS

Tala om för mamma

att de flesta av skolkamraterna få sina nya kostymer från

Berlin's

FISKTORGET.

Tel. 1092 - 18865 - 8072.
Tel.-adr. "BERLINS".

visat att det kan göras till allmän egendom.

En av de taggar klasshatet tryckt så djupt in i arbetaresinerna är därmed utdragen. En stor vinning!

Det är kväll. Båtarna ligga åter i hamn och på bryggan går dansen.
The Eye.

Insändarnes spalt

Vem älskar kvinnas mest — mannen eller barnet?

III.

Artikeln i Kv. T.: "Älskar kvinnan mannen eller barnet mest", har mycket intresserat mig.

Jag kände ett äkta par i England, han var lärare, hon lärarinna. De hade i flera år varit bosatta utomlands i en engelsk besittning, och där var en liten flicka född. De återvände till England, när lilla Dora var ca 8 år. Hon var ett förtjusande, soligt barn, men man såg henne aldrig med föräldrarna. De voro allt för varandra. Varje ledig stund promenerade de, cyklade de tillsammans eller tillbringade de i varandras sällskap i hemmet, han läsnade högt och hon handarbetade. Dora fick selskapsått sig själv, vilket hon också gjorde. Alla älskade den rara ungen, som sjöng och dansade och ritade och pladdrade, och alla ville gärna ha henne hos sig. Under ferierna reste föräldrarna bort och Dora inackorderades än här, än där. Slutligen kom hon till Winchester High-school, där jag var verksam. Hon var inte särskilt begåvad men vann genom sin charm allas hjärtan. Efter slutad skolgång utbildade hon sig för fotografyrket, men slog sedan om och blev en mycket god miniatyrmålarinna. Under hela tiden var förhållandet detsamma mellan henne

De Damer
som önska moderna, bekväma förstklassiga skodon till möjligast låga priser köpa hos
Hedströms
Södra Larmgatan 10.
Linnégatan 11. Karl Gustafsgatan 57.

och föräldrarna — de voro allt för varandra, hon endast en rätt oviktig biperson. Jag tror inte att hon egentligen kände det, då hon ju aldrig vetat av något annat. I skolan anspelades ju icke heller på förhållandet, ehuru det för lärarepersonalen stod klart hur litet barnet betydde för föräldrarna och hur det försumrades av dem.

Tiden gick, Dora lärde känna en ung framstående professor, och förändrade av den innerligaste kärlek ingingo de äktenskap. När det första barnet skulle komma reste hon på mannens önskan till föräldrahemmet för att vara i moderns närhet och framför allt för att ha god läkarehjälpt till tillgång. Genom ett par tragiska tillfälligheter blev hon försummad av just läkaren. Jag råkade vara den som i sista ögonblicket förde henne till sjukhuset — hon dog.

Aldrig skall jag dock glömma den upprörande scenen, när modern vid hennes bår, gripen av samvetsqual, anklagade sig själv: "Dora, mitt barn, du har aldrig vetat av något mor."

Det föll därvid ett grellt ljus över hennes egoistiska kärlek till maken, för vilken barnet, det barn hon kallat till livet, men som icke begärt att få henne till mor, alltid fått stå tillbaka, försummats.

För mig står det klart att barnet mer behöver modern än mannen maken. En kvinna bör för övrigt kunna uppfylla sina plikter åt båda hållen, såvida hon icke låter egoismen helt taga tyglarna och ensidigt väljer den plikt, som synes henne angenämast.

En massage- och gymnastiklinik

har öppnats i Göteborg, Järntorget 4, av gymnastikdirektörerna Dagmar Palmquist och Ester Taube, vilka, efter att tidigare hava varit verksamma i utlandet, sedan ett par år varit bosatta i Göteborg, där de vunnit en stor klientel.

Pappa på Elsas sjätte födelsedag: — Na, vet du nu hur gammal du är?
Elsa: — Ja visst. Vi fick mej för sex år sedan.

Gardiner
Största urval — Lägsta priser
A.-B. Carl Johansson
Kungtorget 2

Ångbageri-A.-B.
ROSENLUNDS
BRÖD
försäljes i J. A. M. A.-B., Åsen & Jordhammars och Arlas mjölkförsäljningslokaler. Tel. 6026, 7071.

Bertha Anderson
Korsgatan 15 - Göteborg
- Telefon 5122 -

Vackra färgäktade Tvättyger. Bomullsflaneller, Ylle-Klädningsstyger, Gardiner, sol- och tvätäckta. Möbelytyger, konstvävda och tryckta. Borddukar i linne och bomull. Sängtäcken, Tricotvaror, Reformliva, Snörliva, Strumpor, Yllekof-tor. Broderier. Blekta och oblekta Vånader av bästa fabrikat. Vaddtäcken. Prima Ylle-stickgarner.

Hotell & Pensionat
Clara Johansson.
Kungsgatan 51, Stockholm.
Ljus hembrevliga rum. Moderata priser. Förstklassigt! Centralt!
Rikstel. 13554. Allm. tel. 24241.

En 'selfmade' kvinna.

Vår huvudstad gästas i dagarna av en mera bemärkt svensk-amerikanska, fröken *Elvira Hedlund*, innehavarinna av en känd platsanskaffningsbyrå i Newyork, där förtredesvis "the upper ten thousand" söka betjäningen för sina i stor amerikansk miljardärstil anlagda hem.

Fröken Hedlunds mer än 30-åriga vistelse i Amerika är sagan om en "selfmade" kvinna, som i de stora möjligheternas och de stora fördringarnas förlovade land genomslitit hundärens underordnade befattningar för att slutligen efter ett ständigt stigande i graderna bli sin egen "byråchef". Med den kloka principen att alltid söka få den rätta kvinnan på den rätta platsen har hennes platsanskaffningsbyrå

KOL VED
COKES
C. N. ANDERSSON
Tel. 2780, 6972, 10849, Göteborg

Rökt Lax,

Konserver, Ost, Smör och Ägg i
Bazar Alliance No 55 o. 60
Högaktningsfullt **A. Magnusson.**
Tel. 4570 till båda butikerna.

Fruar!
Vill Ni glädja Era män så köp
SPISBRÖD
från
Göteborgs Ångbageri
ty det är främst i sköhet o. smak

Inom 5 minuter
försviner den häftigaste huvudvärk eller de plågsammaste nervsmärtor, om en GERMOSAN intages. Angenämaste och mest oöfelbara medel, utan skadliga biverkningar. Finnes i apotek i askar å kr. 1,70. Begär endast

GERMOSAN

Ziwertz' Momentan
färgmedel för ögonbryn, hår och skägg, ögonblicklig verkan. Fäller ej vid tvättning. För hållsän öskadlig. Finnes i 4 nyanser. I parti och minut hos Kungl. Hovleverantör
Ziwertz' Efttr.,
Lovensbergsgatan No 7, Göteborg. — Tel. 1098

Köp
Olof Asklunds
Bröd
Det är bäst

Verner Magnusson
Kött- & Fläskaffär
Bazar Alliance 42-43. Tel. 10628.
rekommenderas till
ärade hushåll.

blivit en central, som så att säga gallrat ut, kvalificerat och fört för sina uppgifter lämpligt folk ut i den oerhörda amerikanska arbetsmarknaden. För att något sådant skall bli möjligt fordras givetvis en personlighet med blick och intresse för sin uppgift — icke allena en mänsklig automat, som fyller siffror och bokstäver i blanketter. Det utomordentligt goda renommé fröken Hedlunds byrå åtnjuter, utgör det yppersta beviset på framgången för hennes ledande princip: rätt kvinna på rätt plats, liksom det även bildar en del av den grundval, varpå amerikanskt förtroende för svensk duglighet och ärlighet vilar.

Svensson undervisande: — Vad evolution är? Vi kunna säga utveckling — du förstär, man blir något annat och är ändå vad man var. Det där begriper du väl?

Larsson uppriktigt: — Inte ett dugg!
Svensson: — Hör på! Jag dör och begraves, och efter trettio år finns det inte ett spår av mig där nere —

Sänd Eder TVÄTT till
Tvättanstalten Västkusten
Vegagatan 46, Göteborg. Tel. 1443.
Omsorgsfullt arbete. Snabb leverans

Köp svenska varor!

Vacker hy är skönhet.

Använd dagligen **Yvy-tvål** — det är den yppersta tvål för toaletten. Den renar utan att irritera, och de vegetabiliska oljor, som Yvy-tvålen innehåller, göra hy'n frisk och fräsch.
Yvy-tvålen säljes i varje affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulriksson,
Kem.-tekn. fabrik, Ystad.

Holger Bille
TANDKLINIK

Vittelsplatsen 1 B. Tel. 19340. Göteborg.
(Blitt emot Engelska kyrkan).
Mottagningstid vard. 10—3, sönd. 11—12.
Specialité: *Löständer* alla slag. *Guld-arbeten*, *guldbyggor* och *guldstiftänder*.

Resande kunna erhålla sina arbeten på dagen.

Varför plågas med dåligt kaffe, då Ni kan få Swalanders kaffe? Butiker: Kungsg. 17, Korsg. 13, Bazar Alliance. Prova redan i dag!

jag har blivit till jord, men det är ändå jag! Ur denna jord växer upp frodigt gräs — det är jag! En ko äter upp detta gräs, som sedan på naturligt sätt avlägsnas ur hennes kropp och det är alltjämt jag —
Larsson raskt: — Vad det var likt dej, Svensson!

Tankar.

Den största synd, som män kunna begå, är att låta kvinnor känna sin vanmakt. Hänsyn och skonsamhet skola stå vakt om henne, medlidande skall vara hennes förebedjare, och hennes svaghet skall vara ett skydd mot lidelsernas råa våld. Bryten i detta ned, o, då finns det ingen gräns mera på jorden — alla gå om varandra som djur.

Björnstjerne Björnson.

Mäktig är den, som ej underhandlar med sin plikt.

E. G. Geijer.

Gardiner
Möbler
Mattor
Modernt och billigt
hos
F. PETERSEN,
Kronhusgatan 22.

GÖTEBORGS NYA
BEGRAVNINGSBYRÅ
FLODIN & UHRBOM
Järntorget. Tel. 10212, bost. ankn.

Kräfter

inkomma nu varje dag i

Fiskhallen Grönsakstorget

till billigaste priser.

Tel. 5438, 5436. Filial Bazar Alliance 15324

ARLA MJÖLK

Distribution på glasflaskor

Tel. 8578, 3699

ARLA MJÖLKSERVERING

Drottninggatan 13. Tel. 9096.

liga gestalten, nackens fina böjning, och håret som i lampskenet fått en gloria. Så ung hon var här inne i sin lilla jungfrubur — ung, ung — stackars liten — han rynkade tankfullt ögonbrynen och Lena kände plötsligt kärhet och vände sig om med ett frånvarande leende. "Hur var det John", frågade hon vänligt och sträckte handen emot honom. Han tog den och satte sig bredvid henne. "Lena", började han, "det är nu över 2 år sedan du sökte min hjälp och vi ha arbetat mycket tillsammans under denna tid, känner du att vi lyckats övervinna fienden?" "Varför frågar du mig om det just nu John?" Lena hade blivit vit om läpparna. "Barn, svara ej med en motfråga, du skall snart få veta det. Har jag lyckats ge dig den hjälp till självhjälp du sökte hos mig? Känner du dig fri — alldeles fri — från hans makt? Nej, bli inte rädd Lena — nog ha vi väl åtminstone lärt oss att tala öppet om de sårbara punkterna. Annars har allt varit förgäves. Det har ju inte alltid varit så lätt för mig heller att ha dig här hos mig, bärande hustrunamnet. Hade inte läkaren hela ti-

den haft övertaget över mannen, stode jag kanske i detta nu som menedare och löftesbrytare inför dig. Nu är det din tur att hålla färg, och visa, att jag ej var en däre bland därar, när jag bad dig om att ingå detta skenförbund för att få skydd och fred utåt och min hjälp inåt". Lena började gråta: "Det har varit svårt John att ta' emot så mycket och ge så litet dessa år. Du har varit så obeskrivligt god, och nog kan du tro jag har förstått det inte bara var som patient du var intresserad av att ha mig hos dig. Jag vet inte, hur jag är skapad John, som kallar kan ta emot så mycken godhet och kärlek. Du är min bästa vän, och jag skulle kunna göra allt för dig — men kär i dig, John, det kan jag nog ej bli och du skulle aldrig kunna nöja dig med smulor."

John hade inte förändrat en min under hennes ord. Nu lyfte han handen, hejdande: "Tyst — kära — detta behöver du inte säga mig, det vet jag ändå och jag har ej frågat dig. Där emot vill jag ha ett öppet svar på mina frågor, ty ser du Chattréve är i Stockholm nu. Lena, rusade upp, "nej, nej", ropade hon, "äh nej", hon

flög mot dörren, "jag vill bort, tag mig bort, inte han, hjälp mig John, hjälp!" "Nej denna gången kan du inte fly Lena. Det hjälper ej, du måste själv befria dig från hans hypnos. Han har redan själv skickat dig blommor och bett om ett rendez-vous — de stå därinne och, Lena, det är min önskan, att du beviljar honom detta. Det är, jag vet det, att sätta allt på ett kort, ty går det som sist, ger du dig åt honom med kropp och själ, är du förlorad Lena, men heller aldrig finner du lyckan i liv och sundhet, om du inte besegrar honom inom dig. Du kan det! Du vet själv, att han slutat spela i dina drömmar, och du har i arbetet på din musik fått en avledare från honom". Lena skakade på huvudet, trött och uppgiven. "Ja, John, men det var så länge halva Europa låg mellan oss, då kunde jag glömma att han fanns till! Avledare i musik, John, genom den kommer jag bara till honom, och oh nej, jag kan inte, vill inte! Hela hans själ är ju musik. Han suger min vilja, med sina ögon, han är en så förfärlig människa, John. Hade jag inte av en slump — om det nu var bara slump

— mött dig den gången jag kom från honom och höll på att gå i floden — äh min vän, som återskänkt mig livet, tvinga mig inte att se honom igen!"

John reste sig upp: "Nu tala vi inte mer om detta i kväll, barnet mitt, du är för trött och uppriven. Jag visste nog, det skulle bli en choek för dig, försök att få lite sömn nu. Han böjde sig ner och kysste hennes hår: "Godnatt."

Lena satt kvar i samma ställning länge, länge, och tänkte på hur underligt allting gestaltat sig för henne. "Ingenting blir som man tänkt", sjöng en melodi i hennes öra. Och varför kunde hon ej med viljan bli herre över sitt oroliga hjärta? Allt skulle hon vilja ge för att kunna älska den, som till namnet var hennes man — det var förstas också denna strålande ung. Äh, att hon skulle råkat ut för denne lille degenererade fransman, som smekt henne med toner och blickar under hennes lektioner tills hela rummet gungat för henne och hon bara känt hur hon sjönk — sjönk — Hu då, nej hon ville inte tänka på det. Varför skulle just

hon bli hans offer, som hela tiden vetat, att han var henne likgiltig, som människa. Hon som trott sig vara sund och frisk och — vanlig. Hon såg sig plötsligt som helt ung — en midsommarkväll hemma på landet. Under björkarnas sus gick leken och dansen. "Det brinner en eld, han brinner — så klar, han brinner i tusende kranar", sjöngs från alla håll — hon själv stod mitt i ringen med glimmande fläta, och båda händerna sträckta mot Ingvar, vars ljusa röst föll in i hennes egen, och de andras med sitt: "så vill jag genom elden gå, att med min käraste dansa."

Lena ryckte sig lös. Hon var förbjuden att dagdrömma och reste sig för att lägga några pinnar på elden. "Ingenting blir som man tänkt".

Varför skulle de också skickat ut henne halvt emot hennes egen vilja, så snart efter faderns död, ung och värlös. För att få bukt med sorgen ja. Varför kunde hon inte fått gå och vara sorgsen en tid, i stället, så som hon hade mist allt — modern sinnessjuk och så fadern, hennes ende vän. Nej, inte ende — äh Ingvar! "Så vill jag genom elden gå," ja det

var allt en eld, som brändes ordentligt, han fick gå igenom om han skulle nå fram till henne — stackarn — Lena hade krupit i säng, innan brasan var helt nedbrunnen.

Glöden lyste som vänliga ögon emot henne ur mörkret, och hon låg och spann på sin tråd. Nej, hon ville inte, men ville John, så blev det nog så. Aldrig hade hon träffat en så viljestark man, och det underbara var, att han aldrig ville tvinga andras svagare viljor in under sin egen. Det var nästan första gången han hade använt något som liknade maktspråk inför henne. Hon hade frågat honom, om han alltid var sådan. Nej, visst inte, men hans vetenskap, såväl som intresse i livet, gick ju ut på att avlyssna människohjärtat dess hemligheter, och för en lyssnare gick det ej an att vara despot. Nå, var det inte svårt att inte nyttja sin makt, när man hade den? Ähjo, men hade inte Lena själv märkt att för att vinna en stor fördel fick man offra en mindre, eller kunde hon säga något inom vare sig känslans, viljans eller förnuftsens område, man fick för intet.

(Forts. i nästa nummer.)